

ANYANYELVI FELADATLAP

a 8. évfolyamosok számára

2008. január 31. 14:00 óra

A-2 feladatlap

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Tollal dolgozz! Ügyelj a külalakra!
A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.
A megoldásra összesen 45 perced van.
Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Jó munkát kívánunk!

a

1. A következő mondatokban virág- és gyümölcsneveket rejtettünk el. Írd ki őket! A betűk (hangok) sorrendjét nem változtathatod meg!

Bejárta Hátszeg fűvel borított domboldalait. Sok ökör csinálta a galibát.

.....

.....

A király hatalma végtelen. Ez a tükör teljesen bepárasodott.

.....

.....

2. Írd a betűk után a megfelelő sorszámot! Miről nevezhették el a következő, beszélő nevű erdélyi falvakat?

a

b

c

d

e

f

g

a)	Ótelek	1. zajokról
b)	Kiskodács	2. szerszámról
c)	Fűrészfalva	3. baromfikról
d)	Barátos	4. papokról
		5. település koráról
		6. napos szép rétekről
		7. barátságos emberekről
		8. őseemberekről

Írd le a köznapi nyelvhasználat szerint az aláhúzott szavakat!

Kútásáskor vigyázni kell, mert a talaj réteges, teli van vízzel, osztán egyszer meggondolkozik, s öt-hat szekír föld jó lefeli.

e) **meggondolkozik:**

Olyan élhető emberek voltak a falunkban, mindenhez hozzáfogtak.

f) **élhető:**

Szoktak cifra nagykanalat is csinálni keresztminta kisedéssel, vagy hogy olyan kígyószerűen a kalány nyelin körbesirüljön.

g) **körbesirüljön:**

a	
b	
c	

3. Egészítsd ki a párbeszédet **szójátékká!** Ehhez alkoss **szólásokat** a megadott szavakból!

- Mondja, maga leesett a fáról?
- Sajnos.
- a) – Akkor maga
- Igen. Hallom, hogy a maga fejére pedig tökök hullottak.
- b) – Bizony, így lettem én

A megadott szavak:

gallyról, szakadt, makkal, tökkel, ágról, ütött, bottal

c) Magyarázd meg a **vérszemet kapott** szólás jelentését!

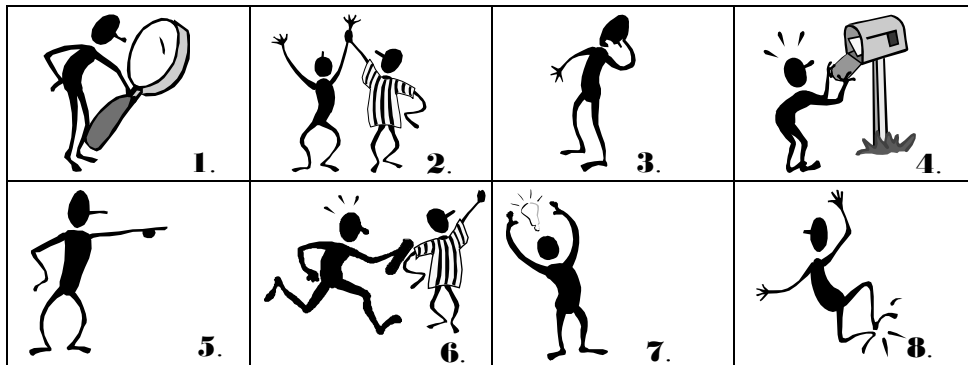
.....

.....

a	
---	--

4. Párosítsd a megadott mondatokat a hozzájuk legjobban illő képekkel! A számokat írd a mondatok előtti pontsorokra!

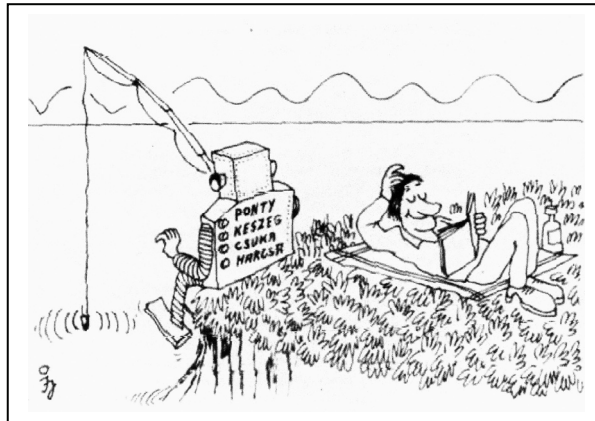
- Sokáig csak csetlett-botlott.
- Hiába igyekszik.
- Eltanácsolták.
- Ettől nagyon elszomorodott.
- Kereste a kiutat.
- Végre rájött a titokra.
- Megtalálta a megoldást.
- Neki sikerült!

5. a) Adj címet a képnek!

a	
b	

.....

b) Írj egy-két mondatos, kifejező, a karikatúrának megfelelő szöveget! Törekedj arra, hogy lehetőleg érdekes, humoros legyen!

.....

6. Helyettesítsd a következő mondat idegen szavát megfelelő magyar kifejezéssel!

a	
b	
c	
d	

a) A futáshoz az új **dzsoggingomat** veszem fel.

.....

Javítsd ki a következő mondatok nyelvhelyességi hibáit!

b) A közönség várta a film első premierjét.

.....

c) A történet boldog happy enddel ért véget.

.....

Írj az alábbi alakváltozatokkal egy-egy mondatot, amelyekben érzékelteted a jelentések különbségét!

d) hódítók – hódítóak

.....

7. Húzd alá a helyesen írt szavakat!

- a) kerekasztalkonferencia / kerekasztal-konferencia / kerek-asztalkonferencia
- b) Don kanyari / don-kanyari / Don-kanyari
- c) kétezeregy / kétezer-egy / két-ezeregy
- d) kola / cola / kóla
- e) hidje / higyje / higgye
- f) Válaszd el függőleges vonallal a szótagokat!

p a r t i g

l a j s t r o m

a	
b	
c	
d	
e	
f	

8. Írd a megadott pontsorra, hogy igazak (**I**) vagy hamisak (**H**) az alábbi három mondatra vonatkozó állítások!

1. **Amilyen a mosdó, olyan a törölköző.**
2. **Amilyen az adjonisten, olyan a fogadjisten.**
3. **Olyan gazdag az aratás, amilyen a vetés.**

- a) Mind a három mondat egyszerű bővített mondat.
 Mind a három mondat összetett mondat.
 Mind a három mondat többszörösen összetett mondat.
- b) Mind a három mondat határozói alárendelő mondat.
 Mind a három mondat állítmányi alárendelő mondat.
 Az egyik mondat mellérendelő választó mondat.
- c) Mind a három mondat jelzői alárendelő összetett mondat.
 Két mondatban az első tagmondat a mellékmondat.
 Az egyik mondatban az első tagmondat a főmondat.
- d) A három mondatban összesen három névmás van.
 Az egyik mondatban van határozatlan névelő.
 Az első mondatban van két magas hangrendű főnév.

a	
b	
c	
d	

9.

Csizmadiamesterség

a	
b	
c	
d	
e	
f	
g	
h	
i	

A magyarságnál a puhaszárú csizma ősidők óta a lovasok öltözkééhez tartozott. Mai formája a középkorban kezdett kialakulni. A vastag és egyenes talpú csizmát a hódoltság idején az oszmán törököktől vettük át. Őseinknél eleinte más lábbelikkel együtt az a mesterember készítette csizmát, aki a nyersbőrt felhasználhatóvá tette, azaz a tímár.

Ezt a munkát a társadalmi fejlődés előrehaladtával kivette a kezéből egy újabb mesterember – a varga –, s csak a bőr kikészítését hagyta meg neki, azt is csak részben, mert mint cserzővarga, maga is művelte.

A vargamesterség egyike volt az „**egézmesterségeknek**”, mert felölelte a nyersbőr kikészítését és ennek további – **lábbelivé való feldolgozását** is. A XV. század során vált ki a vargák közül a csizmadia, a kiváltságos lábbelik készítőjeként.

A csizmadia nem **toldoz-foldoz**, igazi mestere szakmájának. Érdekes munkafázisai voltak a mesterségnek: apró bőrdarabokból kellett **sarkot rakni**, csirizelni, egymás mellé ragasztani őket. A csizmaszárak összevarrása fontos feladat volt, ezért a tódozáshoz több varrástípus alakult ki: a gojzer varrott, ahol a bőrt nem befelé, a talp alá, hanem kifelé varrják. Van a rámás varrott, ahol látszik, hogy van varrva a talp a rámához.

Régen **féllábas** volt a csizma, egyeneslábú, mindegy, melyik lábra húzták. A talpat faszeggel szegelték, vasszeggel nem szegeztek semmit. Még a sarkot sem. Azt **diribdarab hulladékból** csirizzel rakták össze, majd rászegezték a talpra. Az igazi mester jobban örvendett a kész csizmának, mint a rendelője, mert **élő lábra dolgozott**.

Magyarázd meg saját szavaiddal a szöveg alapján az alábbi kifejezéseket!

- a) egézmesterség:
- b) féllábas csizma:

A szöveg alapján válaszolj a kérdésekre!

- c) Mikor lett önálló a csizmadia mesterség?
.....
- d) Mi a közös a tímár és a cserzővarga munkájában?
- e) Milyen alapanyagot és rögzítőket használtak fel, amikor sarkot raktak a csizmára?
.....
- f) Írd le a pontsorra a szövegben található két ikerszót!
.....

Írd le, hogyan mondanád másképpen a kiemelt szavakat, kiemelt szerkezeteket!

- g) a bőr **lábbelivé dolgozása**:
- h) a sarkot **diribdarab hulladékból** rakták össze:
- i) a csizmadia **élő lábra dolgozott**:

